11/01/2022

Μηλιαράκης: Το βιβλίο του Π. Παυλόπουλου απαντά στις «φαντασιώσεις» της Τουρκίας

/ Επικαιρότητα

Το βιβλίο του Προκόπη Παυλόπουλου, τέως Προέδρου της Ελληνικής Δημοκρατίας, είναι εξαιρετικά εύληπτο, ειδικότερα για τους νομικούς, και πολύ χρήσιμο σε πολιτικό και διπλωματικό επίπεδο, καθώς απαντά με τρόπο πολύ συγκεκριμένο σε διάφορες νομικές «προχειρότητες» που ακούγονται στο δημόσιο λόγο, όπως αναφέρει σε κείμενό του ο Πέτρος Μηλιαράκης, Έλληνας νομικός και συγγραφέας. Μεταξύ άλλων τονίζει ότι η συγκεκριμένη μελέτη απαντά με τον πιο βάσιμο και κατηγορηματικό τρόπο στις «φαντασιώσεις» της τουρκικής διπλωματίας.

Η «AHEPA-HELLAS» θέλοντας να συμβάλει σε μία ενημέρωση παγκοσμίου επιπέδου και σε επίπεδο φορέων και οργανώσεων της Διεθνούς Κοινότητας, για τις εθνικές μας θέσεις αναφορικά με το Δίκαιο της Θάλασσας, ανέλαβε την πρωτοβουλία να

προχωρήσει στην έκδοση σχετικής εισήγησης-μελέτης, στην ελληνική και αγγλική γλώσσα, του τέως Προέδρου της Ελληνικής Δημοκρατίας (τ. ΠτΔ) Επίτιμου Καθηγητή του Πανεπιστημίου Αθηνών Προκόπη Παυλόπουλου.

Το βιβλίο αυτό είναι εξαιρετικά εύληπτο, ειδικότερα για τους νομικούς, και πολύ χρήσιμο σε πολιτικό και διπλωματικό επίπεδο. Απαντά δε με τρόπο πολύ συγκεκριμένο σε διάφορες νομικές «προχειρότητες» που ακούγονται στο δημόσιο λόγο.

Μια απάντηση σε ανώτατο επίπεδο

Εξ' αρχής στο βιβλίο αυτό γίνεται σαφής η επιβαλλόμενη απάντηση σε επίπεδο όχι μόνο νομικής, αλλά και πολιτειακής τάξης, που έδωσε ο Προκόπης Παυλόπουλος την 7η Δεκεμβρίου 2017, υποδεχόμενος τον Πρόεδρο της Τουρκίας Ταγίπ Ερντογάν κατά την τότε επίσημη επίσκεψή του στην Ελλάδα. Ο Προκόπης Παυλόπουλος διευκρίνισε ότι: «εμείς, οι Έλληνες, πιστεύουμε πολύ στην παροιμία, "οι καλοί λογαριασμοί κάνουν τους καλούς φίλους"».

Ακολούθως, ο τ.ΠτΔ κατέστησε σαφές στον Τούρκο Πρόεδρο ότι: «η Ελλάδα απορρίπτει, κατηγορηματικώς, τις "καινοφανείς" και καταφανώς αστήρικτες, με βάση το Διεθνές Δίκαιο, θέσεις του έναντι της Χώρας μας, ιδίως δε εκείνες περί, δήθεν, ανάγκης "αναθεώρησης" της Συνθήκης της Λωζάνης».

Ειδικότερα η συγκεκριμένη μελέτη του τ.ΠτΔ απαντά με τον πιο βάσιμο και κατηγορηματικό τρόπο στις «φαντασιώσεις» της τουρκικής διπλωματίας, στα νομικά φληναφήματα περί «γκρίζων ζωνών» και στη γραφικότητα της νέο-οθωμανικής θεωρίας περί δήθεν «γαλάζιας πατρίδας», και άλλων ισχυρισμών που ο γράφων ορίζει ως : την υποκουλτούρα μίας παλαιομοδίτικης-ανατολίτικης διπλωματίας.

Απαιτείται διευκρίνιση της διαφοράς

Στη συγκεκριμένη μελέτη, που (ως προεκτίθεται) δημοσιεύει η «AHEPA-HELLAS», ο Προκόπης Παυλόπουλος επισημαίνει ότι: «Την αντιμετώπιση αυτή του Ταγίπ Ερντογάν στην Αθήνα επέβαλε η πλήρης επίγνωση της παραδοσιακής "τακτικής" της Τουρκίας να θέτει νέα ζητήματα υπέρ αυτής και εις βάρος της Ελλάδας, με στόχο να "κερδίζει έδαφος", έστω και μικρό, στο πεδίο των διαρκώς διογκούμενων, απαράδεκτων έως αδιανόητων κατά το Διεθνές και το Ευρωπαϊκό Δίκαιο, "διεκδικήσεών" της. Η Ιστορία μας έχει διδάξει ότι με την Τουρκία "ξεκαθαρίζεις το τοπίο" ευθύς μόλις ξεκινά οιασδήποτε μορφής συζήτηση και, πολύ περισσότερο, διαπραγμάτευση, προσδιορίζοντας μ' ευκρίνεια τις "κόκκινες

γραμμές", ως προς τις οποίες δεν νοείται ίχνος υποχώρησης ή υπαναχώρησης, αναφορικά με όσα δικαιούται η Ελλάδα κατά το Διεθνές και το Ευρωπαϊκό Δίκαιο.»

Εν όψει της συγκεκριμένης παρατήρησης, ο τ. ΠτΔ τοποθετείται με τα εξής απολύτως σαφή:

«την ίδια τακτική οφείλει η Ελλάδα να υιοθετήσει και στην αρχή της επανεκκίνησης των τρεχουσών Διερευνητικών Επαφών. Το επιχείρημα αυτό ισχύει a fortiori, αν αναλογισθεί κανείς ότι είναι βέβαιο πως η Τουρκία θα προσπαθήσει "να χτίσει" υπέρ αυτής επιχειρήματα και μόνον από την γενική διατύπωση περί "Θαλάσσιων Ζωνών", η οποία προκρίθηκε για να οριοθετήσει το πλαίσιο αυτών των Διερευνητικών Επαφών, όπως θα επεξηγηθεί στην συνέχεια. Με άλλες λέξεις, ήδη από αυτή την φάση των Διερευνητικών Επαφών πρέπει να διευκρινισθεί, μ' εξαιρετική σαφήνεια, μεταξύ άλλων, ποια διαφορά υφίσταται μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας και, συνακόλουθα, τι είναι εκείνο, το οποίο μπορεί ν' αχθεί προς εκδίκαση ιδίως ενώπιον του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης, αν και εφόσον φθάσουμε σε αυτό το σημείο.»

Στη συγκεκριμένη ανάλυση του Προκόπη Παυλόπουλου επισημαίνεται επίσης ότι θα πρέπει να μη θολώνεται το πολιτικό και νομικό τοπίο περί «Θαλασσίων Ζωνών». Επισημειώνεται δε με τον πιο κατηγορηματικό τρόπο και προσδιορίζεται με απόλυτη διαύγεια, το αντικείμενο της «μόνης» και «μίας διαφοράς» μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας.

Προς την κατεύθυνση αυτή θα πρέπει να τεθούν υπ΄όψιν του αναγνώστη τα παρακάτω:

Η γενική διατύπωση περί "Θαλασσίων ζωνών" δεν διαφοροποιεί την εθνική μας γραμμή

Η παρέμβαση του Προκόπη Παυλόπουλου με το συγκεκριμένο κείμενο αφορά και στο ότι η γενική διατύπωση περί «Θαλασσίων Ζωνών» δεν διαφοροποιεί έστω και κατ' ελάχιστον τη νομική γραμμή της Ελλάδας, ενώ εκ παραλλήλου επουδενί πρέπει ο πληθυντικός του όρου περί «Θαλασσίων Ζωνών» να αφήνει περιθώρια τα οποία θα «ενθαρρύνουν» την Τουρκία για «διεύρυνση» του αντικειμένου της διαφοράς. Επισημαίνεται δε στη συγκεκριμένη μελέτη ότι:

«Υπό τα δεδομένα αυτά πρέπει, ήδη από το πρώτο στάδιο του νέου κύκλου των Διερευνητικών Επαφών, να καταστεί σαφές προς την τουρκική πλευρά ότι με την γενική διατύπωση περί "Θαλάσσιων Ζωνών" δεν διαφοροποιείται, έστω και κατ' ελάχιστο, η πάγια Εθνική γραμμή μας, σύμφωνα με την οποία μια, και μόνη,

διαφορά υφίσταται μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας: Η οριοθέτηση της νησιωτικής υφαλοκρηπίδας -η έμφαση στον όρο “νησιωτική” έχει ιδιαίτερη σημασία, αφού μόνον η οριοθέτηση αυτής της μορφής υφαλοκρηπίδας αποτελεί αντικείμενο συζήτησης με την Τουρκία- και της αντίστοιχης Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης, στο Αιγαίο και στην Ανατολική Μεσόγειο.»

Έτσι, λοιπόν, διευκρινίζεται ότι το κύριο αντικείμενο αφορά μόνο στην οριοθέτηση της νησιωτικής Υφαλοκρηπίδας, με την ουσιαστική και νομική σημασία που περιλαμβάνει ο όρος «νησιωτική», καθώς και της αντίστοιχης Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης στο Αιγαίο και στην Ανατολική Μεσόγειο.

Στην ίδια δογματική, για να μην καταλείπονται κενά ή «γκρίζες ζώνες» που στηρίζονται σε εσφαλμένη και νομικά αβάσιμη προϋπόθεση, γίνεται αναφορά: α) στο «Κοινό Ανακοινωθέν» Ελλάδας – Τουρκίας στην Μαδρίτη, το 1997 καθώς και β) στο Ανακοινωθέν της Συνόδου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στο Ελσίνκι, το 1999.

Επ’ αυτών ο τ.ΠτΔ αναφέρει για το πρώτο μεν ότι: «συμφωνήθηκε μεταξύ των Κώστα Σημίτη και Σουλεϊμάν Ντεμιρέλ στην Μαδρίτη, στο περιθώριο της Συνόδου Κορυφής του ΝΑΤΟ. Σε αυτό γίνεται λόγος πέραν των άλλων και για, δήθεν, “νόμιμα, ζωτικά συμφέροντα και ενδιαφέροντα” της Τουρκίας στο Αιγαίο, “τα οποία έχουν μεγάλη σημασία για την ασφάλεια και την εθνική κυριαρχία της”.» για το δεύτερο δε ότι : γίνεται λόγος σε ένα «νομικά ασαφές» με άκρως επικίνδυνο πληθυντικό, περί «κάθε εκκρεμούς συνοριακής διαφοράς και άλλων συναφών θεμάτων» με την Τουρκία…

Αυτές οι «προβληματικώς ασαφείς διατυπώσεις» (sic), όπως χαρακτηρίζονται από τον τ. ΠτΔ με την συγκεκριμένη εισήγηση, επιδιώκεται να μην «ενθαρρύνουν» την τουρκική διπλωματία να διευρύνει απαραδέκτως το αντικείμενο της διαφοράς το οποίο είναι πολύ συγκεκριμένο.

Ως κατακλείδα για τα κείμενα αυτά (για τα οποία διευκρινίζεται απο τον τ.ΠτΔ ότι αφορούν «ατυχείς χειρισμούς της εξωτερικής μας πολιτικής») ο γράφων μπορεί να υποστηρίξει οτι επειδή διατυπώνονται αφενός επί εσφαλμένων νομικά προϋποθέσεων και αφετέρου επί ανιστόρητων αιτιάσεων, προδήλως δεν παράγουν έννομες συνέπειες.

Ως προς την επιλογή του διεθνούς δικαστηρίου της Χάγης

Ο Προκόπης Παυλόπουλος αναφερόμενος και στην προσφυγή σε Διεθνές Δικαιοδοτικό Όργανο επισημειώνει ότι:

«για την επίλυση των διεθνών διαφορών ως προς την ερμηνεία και εφαρμογή του

Διεθνούς Δικαίου της Θάλασσας του ΟΗΕ (UNCLOS) -όπως κωδικοποιήθηκε από την Σύμβαση του Montego Bay του 1982- το οποίο εφαρμόζεται στην μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας διαφορά, αρμόδιο μπορεί θεωρητικώς να είναι, εκτός από το Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης, τόσο το ειδικό Διεθνές Δικαστήριο για το Διεθνές Δίκαιο της Θάλασσας στο Αμβούργο όσο και άλλο διεθνές διαιτητικό δικαιοδοτικό όργανο, ύστερα από συμφωνία των μερών.»

Ωστόσο, δεν αποφεύγει, προς αποφυγή συγχύσεων που λαμβάνουν χώρα στο δημόσιο λόγο, να αναφερθεί και στα αυτονόητα όρια της υποχρεωτικής δικαιοδοσίας του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης από Ελληνικής πλευράς, επισημαίνοντας ότι σε εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 36 παρ. 2 του Καταστατικού του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης, η Ελλάδα προέβη, το 1994, σε Δήλωση που κατέθεσε στον ΟΗΕ, αποδεχόμενη ως υποχρεωτική την δικαιοδοσία του Δικαστηρίου σε σχέση και μόνο με τις νομικές διαφορές, που διέπονται από συγκεκριμένες διατάξεις, όπως αυτές (οι διατάξεις) με τρόπο ορισμένο παρατίθενται στη συγκεκριμένη νομική μελέτη.

Βασικές εννοιολογικές παρατηρήσεις ως προς την θεσμική “φυσιογνωμία” των θαλασσίων ζωνών”

Ο Προκόπης Παυλόπουλος παρεμβαίνει ακόμη για μία ακόμη φορά ως προς τη θεσμική «φυσιογνωσία» των «Θαλασσίων Ζωνών» και επισημαίνει ότι:

«Όπως είναι ευνόητο, η προαναφερόμενη θέση της Ελλάδας για την υποχρεωτική δικαιοδοσία του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης και τις επιμέρους εξαιρέσεις επ’ αυτής θέτουν, μεταξύ άλλων, και το ζήτημα της διευκρίνισης της θεσμικής “φυσιογνωμίας” των Θαλάσσιων Ζωνών, ιδίως σε ό,τι αφορά την ιδιομορφία ορισμένων εξ αυτών, από πλευράς Εθνικής Κυριαρχίας και κυριαρχικών δικαιωμάτων. Με άλλες λέξεις, η κατά τ’ ανωτέρω διευκρίνιση επιτρέπει, περαιτέρω, την ανάλυση της σχέσης των Θαλάσσιων Ζωνών αφενός με τον “σκληρό πυρήνα” της Εθνικής Κυριαρχίας και, αφετέρου, με άλλες επιμέρους συνέπειες, οι οποίες απορρέουν από αυτήν.»

Διευκρινίζοντας δε τη θεσμική «φυσιογνωμία» της Υφαλοκρηπίδας και της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης, ο τ.ΠτΔ επισημαίνει ότι η Αιγιαλίτιδα Ζώνη, η Υφαλοκρηπίδα και η Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη: «δεν εμπίπτουν πλήρως στον “σκληρό πυρήνα” της Εθνικής Κυριαρχίας».

Και τούτο διότι: «επ’ αυτών το οικείο Κράτος δεν ασκεί “πλήρη” Κυριαρχία αλλά συγκεκριμένα κυριαρχικά δικαιώματα, καθοριζόμενα από τους κανόνες του Διεθνούς Δικαίου -κυρίως δε από τους κανόνες του Διεθνούς Δικαίου της

Θάλασσας κατά την Σύμβαση του Montego Bay του 1982- και από τους εφαρμοστικούς του Δικαίου τούτου κανόνες του εσωτερικού δικαίου.»

Ιδιαιτέρως δε στη μελέτη αυτή επισημαίνονται και τα εξής:

«η Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη μπορεί να "κηρυχθεί" είτε πριν είτε μετά την οριοθέτησή της. Και στην περίπτωσή της μπορούν να ορισθούν "απώτερα – εξωτερικά" όριά της, τα οποία, φυσικά, οριστικοποιούνται μετά την τελική οριοθέτησή της, γεγονός το οποίο έχει αξιοποιήσει η Ελλάδα, με βάση τις κατά τ' ανωτέρω διατάξεις του άρθρου 156 παρ. 1 του ν. 4001/2011.»

Η αμυντική θωράκιση των Ελληνικών νησιών στο Αιγαίο

Ο Προκόπης Παυλόπουλος, προσφεύγοντας στο άρθρο 51 του Καταστατικού Χάρτη του ΟΗΕ, επισημαίνει ότι:

«Η Ελλάδα έχει το δικαίωμα -αλλά και την υποχρέωση, αφού τούτο αφορά την προστασία της Ελληνικής Επικράτειας- τόσο για δικό της λογαριασμό όσο και απέναντι στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ως πλήρες Κράτος-Μέλος της, να θωρακίζει αμυντικώς όλα, ανεξαιρέτως, τα Νησιά της στο Αιγαίο, ανεξαρτήτως της έκτασης του εδάφους τους και του αν κατοικούνται ή όχι.»

Άλλωστε, όπως ρητώς αναφέρεται στη συγκεκριμένη μελέτη:

«Το δικαίωμα αυτό στηρίζεται κυρίως στις διατάξεις του άρθρου 51 του Καταστατικού χάρτη του ΟΗΕ, οι οποίες κατοχυρώνουν το δικαίωμα Κράτους-Μέλους του ΟΗΕ περί "νόμιμης άμυνας" όχι μόνο σε περίπτωση ένοπλης επίθεσης εναντίον του, αλλά και σε περίπτωση "απειλής χρήσης βίας" ή ακόμη και "επικείμενης απειλής", όπως προκύπτει από την πρακτική αυτού τούτου του ΟΗΕ, και όχι.»

Μια διευκρίνιση ως προς το παρόν κείμενο

Ο γράφων οφείλει να εξηγηθεί με τα εξής:

Είναι προφανές ότι στο περίγραμμα μιας σύντομης βιβλιογραφικής παρουσίασης δεν μπορεί να εξαντληθεί η συγκεκριμένη μελέτη – εισήγηση του τ.ΠτΔ και έτσι κινδυνεύει το παρόν κείμενο να αδικήσει πολλά κρίσιμα ζητήματα, στα οποία (θα) έπρεπε να γίνεται αναφορά.

Το παρόν όμως κείμενο δεν απευθύνεται μόνο στο νομικό κόσμο της χώρας, ο οποίος οφείλει να λάβει γνώση του συγκεκριμένου πονήματος. Έτσι τα ενταύθα γραφόμενα δεν καταγίνονται με τα ιδιαίτερα νομικά ζητήματα που εγείρονται και

επιλύονται από την συγκεκριμένη εισήγηση. Αυτή η πρόνοια έχει ληφθεί υπ' όψιν από τον γράφοντα για να αποφευχθεί «κόπωση» του μη ειδικού αναγνώστη επί αμιγώς νομικών ζητημάτων. Έγινε, όμως, επιλογή των σημείων εκείνων που μπορούν να μεταβολιστούν ευχερώς στη σκέψη και του μη ειδικού…

Ως προς τον επίλογο

Ο τ. ΠτΔ στον επίλογο της συγκεκριμένης εισήγησης, συνοψίζοντας τον νομικό-πολιτικό-διπλωματικό του λόγο, μεταξύ των άλλων επισημαίνει και ότι:

«πέρα και έξω από την έκβαση των Διερευνητικών Επαφών, και με δεδομένη την διαχρονική κακοπιστία της Τουρκίας και την συνακόλουθα ασύστολη παραβατικότητά της εις βάρος του Διεθνούς Δικαίου ως προς τις σχέσεις της με την Ελλάδα -ιδίως δε λαμβάνοντας υπόψη τις πρωτοφανείς τουρκικές προκλήσεις …καθώς και υπό ποιες συνθήκες "σύρθηκε" στο τραπέζι των Διερευνητικών Επαφών- όσο διαρκούν οι σχετικές συζητήσεις πρέπει η Ελληνική πλευρά να καθιστά, με κάθε τρόπο και με την μεγαλύτερη δυνατή σαφήνεια.», ότι:

«Ο όρος "Θαλάσσιες Ζώνες" ουδόλως διαφοροποιεί την σταθερή, μετά το 2004, στάση της Ελλάδας ότι μία, και μόνη, διαφορά υφίσταται προς επίλυση με την Τουρκία: Η οριοθέτηση της νησιωτικής υφαλοκρηπίδας και της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης στο Αιγαίο και στην Ανατολική Μεσόγειο.»

Οι παραπάνω εισηγήσεις-θέσεις του Προκόπη Παυλόπουλου ορθοτομούν το λόγο της νομικής αλήθειας.Το κείμενο δε του τ. ΠτΔ -χωρίς να εμπλέκεται σε ειδικότερες πολιτικές θέσεις των κομμάτων του δημοκρατικού τόξου –αποτελεί συμβολή στον αμιγώς νομικό-επιστημονικό λόγο, αλλά και κατευθυντήρια οδηγία για τις ενέργειες του διπλωματικού σώματος και όσων έχουν την ευθύνη της εξωτερικής πολιτικής της χώρας , κυρίως στο πλαίσιο των «διερευνητικών επαφών».

Ο Πέτρος Μηλιαράκης δικηγορεί στα Ανώτατα Ακυρωτικά Δικαστήρια της Ελλάδας και στα Ευρωπαϊκά Δικαστήρια του Στρασβούργου και του Λουξεμβούργου (ECHR και GC-EU).

https://www.ieidiseis.gr/opinions/126524/petros-miliarakis-peri-tis-meletis-paremvasis-tou-prokopi-pavlopoulou-gia-ta-kyriarxika-dikaiomata-tis-elladas

Διαβάστε ακόμη: Νέο Βιβλίο: Ο Προκόπης Παυλόπουλος για τις θαλάσσιες ζώνες της Ελλάδας